

RAS 2/2019, de 5 de desembre, sobre la demora en el pagament d'una subvenció

Atesa la reclamació a la Defensora de la Ciutadania per part d'una entitat ciutadana, de caràcter ONGD, que va ser objecte de l'adjudicació d'una subvenció per Cooperació internacional a l'any 2011, que actualment encara està pendent de liquidació.

Atesos els fets exposats per aquesta entitat quant al dret adquirit i a les característiques del projecte de Cooperació internacional pel qual es va adjudicar la subvenció en qüestió i la subsanació de les circumstàncies que varen impedir el pagament de la subvenció inicialment.

La Defensora de la Ciutadania va admetre a tràmit la reclamació d'acord amb les condicions previstes als articles 27 i 28 del Reglament orgànic de drets de la ciutadania, BOIB núm. 36 de 03.03.2005 (RODC, en endavant) i va procedir al seu estudi amb la finalitat de concloure sobre el dret actual a la liquidació d'aquella subvenció.

ANTECEDENTS DE FET

PRIMER. El 28 d'abril de 2011 es publicà les Bases de la convocatòria de subvenció per a la realització de projectes solidaris i de cooperació pel desenvolupament i per a la promoció de la coordinació del teixit associatiu dedicat a la cooperació, publicades al BOIB núm. 64, competència de Benestar Social en aquell moment i relacionada amb la partida pressupostària 48001 23100 05 2142755.

SEGON. Que l'associació Medicus Mundi Balears amb CIF G07589385, va presentar una sol·licitud associada al projecte titulat "Mejora de viviendas saludables y el componente del IEC en la Comunidad de Santa Rosa. Municipio de Azurduy - Chiquisaca", a qui l'Acord de la Junta de Govern de 13 de desembre de 2011 va resoldre la concessió de 35.000 € per a l'execució d'aquell projecte.

TERCER. En data 30 de setembre de 2015 es produïa l'arrogació de la representació de l'associació Salut i Gènere (abans Medicus Mundi Balears, amb el mateix CIF) en la persona del Sr. Jaume Company Perelló. A més, l'entitat reclamava la manca d'abonament de la subvenció concedida.

QUART. En data 24 d'abril de 2017 consta el traspàs de l'expedient en qüestió de l'Àrea de Benestar, qui va convocar la subvenció a l'any 2011, cap a l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics per raons d'organització administrativa del Consistori, continguda en el Decret de Competències.

CINQUÈ. En data 21 de juny de 2017, davant la demora en el pagament de la subvenció i el bloqueig material per a la liquidació de la subvenció, el representat de l'entitat Salut i Gènere, degudament acreditat, va presentar una reclamació exposant la situació i totes les circumstàncies sobrevingudes.

SISÈ. La institució de la Defensora va admetre a tràmit la reclamació i va iniciar la consulta oportuna a l'Àrea competent sobre les manifestacions de l'entitat interessada, sobre l'estat de l'expedient i sobre la viabilitat de pagament atès el termini transcorregut des de la concessió de la subvenció.

Es sabut que l'Àrea d'Igualtat va remetre una petició d'informe als Serveis Jurídics Municipals en data 27 de juny de 2017, per a actuar de la forma més rigorosa i ajustada a la legalitat.

SETÈ. Atesa la demora dels Serveis Jurídics, en data 9 d'octubre de 2017, la Defensora va fer una consulta a la Tresoreria municipal, qui va indicar que d'acord amb l'acreditació de l'entitat, subsanada durant el procés, el que calia per a procedir al pagament era l'acreditació de la subsistència de la motivació del projecte que havia originat la sol·licitud i que aquesta acreditació l'havia d'emetre un tècnic municipal de l'Àrea competent.

VUITÈ. En data 23 d'octubre de 2017 els Serveis Jurídics municipals emetien l'Informe 206/2017, del que es donarà compte als fonaments de dret, i que indicava:

1. el dret de l'entitat quant a un crèdit exigible en via administrativa i judicial.
2. la possible interrupció de la prescripció del dret, acreditant el canvi de denominació i la representació del Sr. Company a l'any 2015.
3. la justificació quan a la viabilitat d'execució del projecte en l'actualitat, coincident amb el criteri de la Tresoreria.

Segons aquestes conclusions, en data 9 de novembre de 2017, l'Àrea d'Igualtat va requerir les justificacions oportunes a l'entitat Salut i Gènere, al Fons Mallorquí de Solidaritat com entitat externa acreditada i també la justificació de la Contrapart beneficiària del projecte subvencionat.

En data 22 de novembre de 2017, l'entitat "Salut i Gènere" lliurava totes les justificacions demanades i també informe de la Contrapart beneficiària, de forma satisfactòria, i en data 12 de desembre de 2017 el Fons Mallorquí de Solidaritat informava positivament sobre la validesa del projecte.

NOVÈ. El 27 de novembre de 2017, a la vista dels fets i la resolució satisfactòria de les justificacions sol·licitades per l'Àrea competent, va considerar **RESOLT EN TRÀMIT** l'expedient DC 063/2017, entès que s'havia desbloqueada la situació i que sols restava la liquidació de la subvenció segons les indicacions dels propis Serveis Jurídics en el seu informe.

DESÈ. En data 25 d'octubre de 2018, a instància de l'entitat afectada, la Defensora va tenir coneixement que no s'havia executat el pagament de la subvenció, la qual cosa va ser constatada per la Tresoreria municipal, i per tant es va procedir a la reobertura de l'expedient.

La Defensora va consultar formalment a l'Àrea d'Igualtat sobre el pagament i, en data 8 de desembre de 2018, ens informaren sobre una nova petició d'Informe als Serveis Jurídics municipals. Des d'aquell moment, davant la manca de resposta concreta, es van produir una sèrie de correus i reiteracions, que varen concloure amb el trasllat de la qüestió a la Comissió Especial de Reclamacions i Suggeriments en data 21 de març de 2019, obtenint el compromís d'urgència per part del Sr. Aligi Molina, Regidor de l'Àrea d'Igualtat i president de la Comissió.

ONZÈ. En data 31 de maig de 2019, just abans d'acabar la legislatura, el Sr. Molina s'adreçava a la Defensora per comunicar les seves actuacions amb el cap els Serveis Jurídics i per informar que era imminent l'emissió de l'informe dels Serveis Jurídics.

Llavors sols restaria, segons les seves paraules, "l'execució com a qüestió tècnica, més enllà de qui ocupi cada càrrec polític", referint-se al nou Consistori.

DOTZÈ. Constituint el nou Consistori, en data 9 de juliol, la Defensora va avançar la qüestió a la Sra. Vivas, regidora de la nova Àrea de Justícia Social, Feminisme i LGTBI (actualment competent), en data 16 de juliol es formalitzava una petició d'informe i en data 29 de juliol de 2019 la cap de Servei de l'Àrea competent responia per escrit indicant que la qüestió seguia pendent d'informe dels Serveis Jurídics.

En data 8 d'octubre de 2019, la Defensora es va entrevistar personalment amb la Regidora, per tractar d'aquests i altres temes. En aquella entrevista es va demanar còpia de l'expedient DC 063/2019. Consta el lliurament d'un primer dossier informatiu al Sr. Rosauro, Director General de l'Àrea, i posteriorment, en data 16 d'octubre, lliurament dels 22 documents que conformen l'expedient.

Davant la manca de resposta, en data 5 de desembre de 2019, la Defensora va remetre un darrer correu a la Sra. Vivas per a comunicar-li la intenció de redactar aquesta Recomanació.

FONTS DE DRET

L'informe 206/2017, de 23 d'octubre del 2017, del Serveis Jurídics municipals, facilita la tasca de la Defensora quant a la justificació jurídica de la Recomanació actual i als seus arguments ens adreçarem en aquest apartat. És per això que s'adjunta a la recomanació aquest informe com a document annex.

PRIMER. Quant al pagament anticipat de la subvenció, en aplicació dels articles 36 i 37 del Decret legislatiu, de 28 de desembre, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei de Subvencions (en la versió aplicable al procediment en qüestió), no hi ha cap dubte de la possibilitat del pagament anticipat. Fins i tot en la versió actual de l'article 37 es preveu l'excepcionalitat de pagaments anticipats per a projectes de Cooperació Internacional. També les Bases de la Convocatòria disposaven el pagament anticipat de la subvenció.

Tampoc no justificaria la manca de pagament anticipat, la manca de constitució de garanties, ja que l'article 42.2 del RD 887/2006, de 21 de juliol, pel que s'aprova el Reglament de la Llei 38/2003, de 17 de novembre, General de Subvencions, exonera de la constitució de garanties a les entitat que desenvolupen projectes de Cooperació Internacional.

I per concloure quant al pagament anticipat, és cabdal recordar la Base Octava de la convocatòria perquè estableix el "*dies a quo*" en el del pagament de la subvenció, la qual cosa determina a més els terminis per a l'inici i execució del projecte.

SEGON. Quant a la possible prescripció de l'obligació, en aplicació de l'article 25 de la Llei 47/2003, de 26 de novembre, General de Pressupostària, l'informe dels Serveis Jurídics deixa clar que el termini dels 4 anys s'iniciaria amb la notificació de l'Acord de la Junta de Govern, data que es desconeix però que no pot ser, evidentment, anterior a l'Acord. Així, doncs, tenint en compte que es pot acreditar que el Sr. Company va comunicar la manca de pagament en data 30 de setembre de 2015, s'hagués produït la interrupció de la prescripció perquè no havien passat 4 anys.

No obstant això, atès el temps esdevingut i les circumstàncies del cas, l'informe dels Serveis Jurídics posava l'accent de la possible prescripció en tres aspectes continguts en les seves conclusions:

1. **l'existència d'un dret de crèdit a favor de l'entitat**, exigible en via administrativa i judicial.
2. **una acreditació adequada i suficient que dissolgui els dubtes sobre la possible prescripció del dret**. En concret, quant a la representativitat del Sr. Company i quant el canvi de la denominació de l'entitat subvencionada.
3. **la justificació de vigència quant a la necessitat de l'execució del projecte i la seva viabilitat actual**.

Així es va entendre també per part de l'Àrea competent que, en virtut de les conclusions de l'Informe Jurídic 206/2017, va traslladar la sol·licitud d'acreditacions pertinents a totes les instàncies que va considerar oportunes. En cas contrari, de no entendre possible el pagament o veure clara la prescripció, davant una eventual resolució denegatòria no calien requeriments.

Efectivament, Salut i Gènere, el Fons Mallorquí de Solidaritat i la comunitat-contrapart beneficiària de les actuacions del projecte a Bolívia varen satisfer, en temps i forma, les exigències municipals i n'és prova el fet que no es va emetre cap reiteració, subsanació o rebuig al respecte, per part de l'administració quant a l'atenció dels nous requeriments, com hauria estat la seva obligació.

TERCER. En cas de pagament, preveia també l'Informe dels Serveis Jurídics ex article 26.2.b del Reial Decret 500/1990, de 20 d'abril pel qual es desenvolupa el capítol primer del títol sisè de la Llei 39/1988, de 28 de desembre, reguladora d'Hisendes Locals, que s'haurien d'aplicar als crèdits del Pressupost vigent les obligacions derivades de compromisos de despesa adquirits en exercicis anteriors.

CONCLUSIONS

Així, doncs, en vista dels fets exposats, de les consultes realitzades, de les actuacions de la Defensora i dels arguments jurídics continguts en els informes rebuts, la Defensora extreu les següents conclusions:

PRIMERA. Es considera provada l'existència d'un dret de crèdit en virtut de l'Acord de la Junta de Govern, a l'empara de la convocatòria de subvenció i destinat al projecte de Cooperació al desenvolupament en la Comunitat de Santa Rosa (Azurduy, Bolívia). Segons la informació de la Intervenció municipal, l'obligació (O) està reconeguda des del 2011.

SEGONA. El "*dies a quo*" que concreta els terminis per a l'execució del projecte està subjecte al pagament de la subvenció, d'acord amb la Base Octava de la convocatòria.

TERCERA. Els requeriments de l'Àrea d'Igualtat exigits a les diferents instàncies per justificar, segons l'Informe dels Serveis Jurídics, que el dret de crèdit no havia prescrit es varen atendre satisfactòriament tant pel que fa la representativitat de les parts, com pel canvi de denominació i la vigència de les necessitats del projecte.

QUARTA. Després de les justificacions requerides per l'Àrea competent s'ha produït una demora injustificada en la tramitació del pagament. Igualment es considera dilatòria la petició de més informes per part dels Serveis Jurídics municipals.

CINQUENA. El pagament s'hauria d'executar al més aviat possible aplicant als crèdits del Pressupost vigent l'obligació derivada del compromís a l'exercici del 2011, en aplicació de l'article 26.2.b) del Reial Decret 500/1990, de 20 d'abril.

Finalment, en un cas tan especial com el que ens ocupa, aquesta Defensoria no pot ignorar el caire humanitari de les ajudes relacionades amb Cooperació Internacional i la responsabilitat que això suposa tant per l'impacte sobre la població destinatària com per la imatge que de la nostra ciutat es reflecteix en aquell indret i arreu del món. Sense cap dubte, totes les parts implicades en aquest projecte tenen la seva part de responsabilitat però, al menys des del 2017, el nostre ajuntament ha demorat de forma injustificable l'execució d'un projecte destinat a atendre les carències de persones en una situació d'extrema necessitat.

Per tot això, la Defensora considera que existeix un GREUGE i emet la següent RECOMANACIÓ per instar l'administració municipal a la tramitació del pagament dels 35.000 euros de la subvenció atorgada per Acord de Junta de Govern, en data 13 de desembre de 2011, a l'entitat amb CIF G07589385, actualment Salut i Gènere, i insta també que es faci seguiment de l'inici immediat del projecte en la regió boliviana d'Azurduy.

Aquesta RECOMANACIÓ es traslladarà a les Àrees i Organismes competents i també a la Comissió Especial de Reclamacions i Suggeriments, pel seu coneixement i efectes.

Palma, 5 de desembre de 2019

La Defensora de la Ciutadania
Anna Moilanen Jaakola